

**RIIGIHANGETE
VAIDLUSTUSKOMISJON**

OTSUS

Vaidlustuse number	58-20/-
Otsuse kuupäev	21.04.2020
Vaidlustuskomisjoni liige	Ulvi Reimets
Vaidlustus	Ragn-Sells AS-i vaidlustus tuvastada Vinni Vallavalitsuse ja MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskus vahel sõlmitud lepingu, mille sisuks on Vinni valla jäätmeveopiirkonnast korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmete taaskasutamine või kõrvaldamine, tühisus
Vaidlustaja	Ragn-Sells AS, esindaja vandeadvokaat Kadri Matteus
Hankija	Vinni Vallavalitsus
Kolmas isik	MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskus

RESOLUTSIOON

Riigihangete seaduse § 192 lg 3 p-i 7 alusel

Jätta Ragn-Sells AS-i vaidlustus läbi vaatamata ja tagastada vaidlustajale.

EDASIKAEBAMISE KORD

Otsuse peale võib esitada kaebuse halduskohtule kümne päeva jooksul otsuse avalikult teatavaks tegemisest arvates (halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1).

JÕUSTUMINE

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole seotud edasikaevatud osaga (riigihangete seaduse § 200 lg 4).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 13.04.2020 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) Ragn-Sells AS-i (edaspidi Vaidlustaja) vaidlustus, milles esitati taotlus tuvastada Vinni Vallavalitsuse ja MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskus vahel sõlmitud kontsessioonilepingu, mille sisuks on Vinni valla jäätmeveopiirkonnast korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmete taaskasutamine või kõrvaldamine, tühisus.

Vaidlustaja põhjendas taotlust järgmiselt:

- 1) Vinni Vallavalitsus on 11.03.2020 antud korralduse nr 84 ja riigihanke viitenumber 221374 tehnilise kirjelduse kaudu sõlminud MTÜ-ga Lääne-Viru Jäätmekeskus konkludentse lepingu, millega on antud MTÜ-le Lääne-Viru Jäätmekeskus jäätmete töötlemise ainuõigus ehk kontsessioon;
- 2) ainuõiguse andmine vastab oma sisult teenuste kontsessiooni mõistele RHS § 131 lg 2 mõttes, sest MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskus on saanud ainuõiguse jäätmete töötlemiseks teatud geograafilises piirkonnas ning omab õigust selle eest tasu küsida kolmandatelt isikutelt, kes jäätmeid vastuvõtuvärvasse viivad;
- 3) Vinni Vallavalitsus pidi taolise lepingu sõlmimisel võtma arvesse halduskoostöö seadusest ning RHS-ist tulenevaid nõudeid;
- 4) Kui Vinni Vallavalitsus otsustab jäätmete töötlemise teenuse sisse osta ning kuulutab välja riigihanke, soovib Vaidlustaja esitada pakkumust. Vaidlustaja on seisukohal, tema puhul peab selle vaidlustuse esitamise õigust eeldama.

2. Vastates vaidlustuskomisjoni 14.04.2020 kirjale, milles paluti parandada puudused esitatud vaidlustuses, teatas Vaidlustaja 16.04.2020 järgmist:

- 1) Vaidlustaja ei ole näinud Vinni Vallavalitsuse ja MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskus vahel sõlmitud lepingut ega kokkulepete sisu. Seetõttu puudub Vaidlustajal tõsikindel teadmine, kas tegemist on tsiviilõigusliku või halduslepinguga. Kuid teenuste kontsessioonilepingu mõiste RHS-i ja EL õiguse (täpsemalt kontsessioonidirektiivi 2014/23/EL art 5 p b) alusel ei sõltu sellest, kas leping kvalifitseerub üheks või teiseks lepinguliigiks;
- 2) Vaidlustaja mõönab, et kui ainuõiguse andmine kvalifitseerub Eesti õiguse mõttes halduslepinguks, võib vaidlustuskomisjonil puududa pädevus vaidlustuse menetlemiseks ning Vaidlustaja peab lepingu tühisuse tuvastamise nõudega pöörduma halduskohtusse. Vaidlustaja pöördus enda õiguste igakülgse kaitse eesmärgil kõigepealt vaidlustuskomisjoni välistamiseks halduskohtu poolt kaebuse menetlusse võtmata jätmist kohtueelse menetluse läbimata jätmise tõttu HKMS § 268 lg 1 alusel;
- 3) Vinni Vallavalitsus on hankija RHS § 5 lg 2 p 2 mõttes. Teenuse sisu vastab kontsessioonilepingu mõistele RHS § 4 p 13 ja § 131 lg 2 mõttes. Hankeleping on hankija ja ettevõtja vahel sõlmitud rahaliste huvidega seotud leping, sealhulgas kontsessioonileping, mille esemeks on asjad, teenused või ehitustööd (RHS § 8 lg 1). Teenuse tellimine MTÜ-lt Lääne-Viru Jäätmekeskus ei kuulu ühegi erandi alla RHS § 11 ega § 132 mõttes. Hankija ei saa MTÜ-ga Lääne-Viru Jäätmekeskus tehingute tegemisel tugineda sise-tehingu erandile (RHS § 12), sest Vinni Vallavalitsusel ei ole tema üle vajalikku kontrolli (nagu oma struktuuriüksuse üle), sest Vinni Vallavalitsus on üksnes üks MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskus liige ning MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskus tegutseb Vaidlustajale teadaolevalt vabal turul rohkem kui 20% ulatuses enda tegevusest (käibest);
- 4) kui jäätmete taaskasutamise ja kõrvaldamise teenuse osutamist pidada halduslepinguks, siis on endiselt Vinni Vallavalitsusel kohustus leida teenuse osutaja riigihanke teel (halduskoostöö seaduse § 13 lg 1);
- 5) Vaidlustajal on huvi osaleda jäätmekäitluskoha riigihankes. MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskus tegeleb vaid segaolmejäätmete taaskasutamise ja kõrvaldamise ettevalmistavate tegevustega – segaolmejäätmete ümberpakkimise, sortimise, ladustamise ja bioloogilise töötlemisega. Täpselt sama tegevusmudel on Vaidlustajal Lepna jäätmejaamas, mis asub MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskus jäätmekäitluskohast kõigest 11km kaugusel;
- 6) Vaidlustaja veaks Vinni valla jäätmeveopiirkonnast kogutud segaolmejäätmed näiteks Iru jäätmepõletustehasesse (Enefit Energia AS) või Torma Prügilasse (Amestop OÜ). Täpselt sama mudeli alusel tegutseb ka MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskus, kes võtab jäätmekäitluskohas jäätmed vastu, pakendab nad ringi ja viib jäätmed kas Irusse või

mujale (kuhu turg võimaldab viia).

Samuti on võimalik, et Vaidlustaja veab Vinni vallast kogutud jäätmed edasiseks töötlemiseks Uikala Prügilasse.

3. 16.04.2020 pöördus vaidlustuskomisjon e-kirjaga Vinni Vallavalitsuse poole ja palus esitada kõik dokumendid lepingu sõlmimise kohta MTÜ-ga Lääne-Viru Jäätmekeskus ja MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskus liikmete nimekirja.

Vinni Vallavalitsus vastas 21.04.2020, et Vinni Vallavalitsuse ja MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskus vahel ei ole sõlmitud lepingut ega kirjaliku kokkulepet peale Vinni Vallavalitsuse 11.03.2020 korraldust nr 84.

Samuti esitati MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskus liikmete nimekiri.

VAIDLUSTUSKOMISJONI SEISUKOHT

4. Riigihangete seaduse (edaspidi RHS) § 192 lg 3 p-i 7 kohaselt jätab vaidlustuskomisjon vaidlustuse läbi vaatamata ja tagastab selle oma otsusega vaidlustajale, kui *vaidlustajal puudub vaidlustuse esitamise õigus*.

RHS § 192 lg 3 p 7 alusel kuulub vaidlustus läbi vaatamata jätmisele ka siis, kui vaidlustuskomisjonil puudub õigus vaidlustust läbi vaadata.

5. Halduskoostöö seaduse (edaspidi HKS) § 3 lg 4 kohaselt *haldusülesande täitmiseks volitamise korral võib sõlmida tsiviilõigusliku lepingu, kui seadus ei näe ette üksnes halduslepingu sõlmimist, lepinguga ei reguleerita avaliku teenuse kasutaja või muu kolmanda isiku õigusi ega kohustusi, riiki või kohalikku omavalitsust ei vabastata tal lasuvatest kohustustest ja ülesande täitmisel ei kasutata täidesaatva riigivõimu volitusi. Kui lepingust selgelt ei nähtu poolte tahe sõlmida tsiviilõiguslik leping, eeldatakse, et tegemist on halduslepinguga*.

HKS § 13 lg 1 kohaselt *isikuga haldusülesande täitmiseks volitamise halduslepingu sõlmimisel juhendatakse riigihangete seaduses teenuste hankelepingu sõlmimise tingimustest ja riigihanke läbiviimise korrast, arvestades käesolevas paragrahvis sätestatud erisusi*.

HKS § 13 lg 4 kohaselt *käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud halduslepingute suhtes ei kohaldata riigihangete seaduse 8. ja 9. peatükis sätestatud*.

RHS 8. peatükk reguleerib vaidlustusmenetlust ja 9. peatükk riiklikku ja haldusjärelevalvet.

Seega - kui vaidlusalune leping on haldusleping või lepingust ei nähtu poolte tahe sõlmida tsiviilõiguslik leping, siis ei saa selle lepingu vaidlustamiseks pöörduda vaidlustuskomisjoni poole, sest RHS-i vaidlustusmenetluse regulatsioon selle lepingu suhtes ei kohaldu.

6. Jäätmeseaduse (edaspidi JäätS) § 70 esimese lause kohaselt *kohaliku omavalitsuse üksus korraldab korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmete taaskasutamise või kõrvaldamise*.

Jäätmete taaskasutamise ja kõrvaldamise teenuse osutamise korraldamise üheks võimaluseks on anda see ülesanne üle. Riigikohus on 15.01.2015 otsuses kohtuasjas nr 3-3-1-68-14 (p 29.) asunud seisukohale, et *kui kohalik omavalitsus annab aga jäätmete töötlemise ülesande üle, võivad selle ülesande üleandmisel kohalduda halduskoostöö seadus ja riigihangete seadus*.

Vinni Vallavolikogu 29.11.2018 määruse nr 29 „Vinni valla jäätmehoolduseeskiri“ (edaspidi JHE) § 11 lg 3 järgi antakse jäätmed üle MTÜ-le Lääne-Viru Jäätmekeskus või korraldab vallavalitsus hanke jäätmekäitluskoha või –kohtade määramiseks.

JHE § 11 lg 3 näeb korraldatud jäätmeveos jäätmete üleandmise koha kindlaks määramiseks kaks võimalust. JHE § 1 lg 3 paneb jäätmehoolduse korraldamise ja arendamise ülesande Vinni Vallavalitsusele, kellel on õigus tulenevalt JHE § 11 lg-st 3 otsustada, kas lähtudes JHE-st on jäätmekäitluskohaks MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskus või korraldatakse vastav riigihange.

7. Vinni Vallavalitsus on oma 11.03.2020 korraldusega nr 84 otsustanud määrata Vinni valla jäätmeveopiirkonnas jäätmekäitluskohaks MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskus, asukohaga Piiri küla Vinni vald. Selle korraldusega ja lähtudes JHE-st on Vinni Vallavalitsus andnud JäätS § 70 esimesest lausest kohalikule omavalitsuse üksusele (Vinni vallale) pandud ülesande haldusaktiga üle ja ühtlasi otsustanud riigihanget mitte korraldada. Korraldusest ei tulene eesmärki sõlmida MTÜ-ga Lääne-Viru Jäätmekeskus tsiviilõiguslikku lepingut.

8. HKS § 13 lg 1 näeb ette nõuded halduslepingu sõlmimisele, arvestades samas paragrahvis sätestatud erisusi.

HKS § 13 lg 1¹ p-i 1¹ kohaselt ei kohaldata HKS §-i 13 *mittetulundusühingule, mille liikmeteks saavad vastavalt põhikirjale olla ainult kohaliku omavalitsuse üksused, riigi või kohaliku omavalitsuse haldusüksuste täitmiseks volitamise halduslepingu suhtes.*

Vinni Vallavalitsus on määranud jäätmekäitluskohaks mittetulundusühingu, mille liikmeteks vastavalt põhikirja p-ile 7. võivad olla Lääne-Virumaal asuvad kohaliku omavalitsuse üksused, tegevuskoha. MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskus liikmeteks on kaheksa kohaliku omavalitsuse üksust. Kuigi Vinni Vallavalitsuse 11.03.2020 korralduses nr 84 HKS § 13 lg 1¹ p-ile 1¹ ei viidata, siis on tegemist õigusliku alusega sõlmida just haldusleping ilma HKS §-i 13 kohaldamata.

9. Haldusmenetluse seaduse (edaspidi HMS) § 95 kohaselt *haldusleping on kokkulepe, mis reguleerib haldusõigussuhteid. Halduslepingu võib sõlmida kas üksikjuhtumi või piiritlemata arvu juhtumite reguleerimiseks.*

HMS § 99 lg 3 kohaselt sõlmitakse haldusleping kirjalikult.

Vinni Vallavalitsus on kinnitanud, et kirjalikku lepingut pole sõlmitud.

Kuid käesoleval juhul nähtub Vinni Vallavalitsuse 11.03.2020 korraldusest nr 84, et toimunud on tahteavalduste vahetamine Vinni Vallavalitsuse ja MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskus vahel ning seetõttu ei saa asuda seisukohale, et kirjaliku halduslepingu puudumine tähendaks lepinguliste suhete puudumist.

10. Vaidlustaja viitab konkludentsele (kaudsele) lepingule ja vaidlusaluseks küsimuseks on see, kas tegemist on tsiviilõigusliku lepinguga või halduslepinguga.

Seega tuleb lähtuvalt HKS § 3 lg 4 viimasest lausest eeldada, et Vinni Vallavalitsuse 11.03.2020 korralduse nr 84 alusel on Vinni Vallavalitsuse ja MTÜ Lääne-Viru Jäätmekeskus vahelt tekkinud halduslepingulised suhted ja vaidlustuskomisjonil puudub tulenevalt HKS § 13 lg-st 4 õigus Vaidlustaja vaidlustust läbi vaadata, vaidlustus tuleb jätta RHS § 192 lg 3 p-i 7 alusel läbi vaatamata.

11. Kuna vaidlustus jääb läbi vaatamata, on Ragn-Sells AS-il õigus nõuda riigilõivuseaduse § 15 lg 1 p-i 5 alusel vaidlustuse esitamisel tasutud riigilõivu tagastamist. Riigilõivu tagastamise taotlus tuleb esitada vaidlustuskomisjonile vastavalt riigilõivuseaduse §-le 12.

(allkirjastatud digitaalselt)
Ulvi Reimets